

Tomas Lieske – Nederland

dinsdag 15 juni, 21.30 uur ▶ grote zaal

© Leo van der Noort

Zie je veel overeenkomsten tussen poëzie en proza?

Het zijn allebei taalkunstwerken en dat is eigenlijk de belangrijkste overeenkomst. Voor mijn gevoel sluiten ze elkaar in zekker opzicht uit. Tijdens de twee, drie jaar dat ik schrijf aan een roman lukt het me nooit een gedicht te schrijven. Dat zit elkaar dan kennelijk in de weg. In een roman gaat het verhaal met je op de loop, in een gedicht gaat de taal met je op de loop.

Je favoriete roman is *Het boek der herinneringen* van Peter Nadas. Waarom?

De volstrekte mengvorm tussen de historie (jaren vijftig, de dood van Stalin, de Hongaarse opstand) en de persoonlijke thema's, de raadselachtigheid van het uitsplitsen van het ik-personage: soms komt het boek heel dicht bij mijn eigen werk. Hoe dan ook: het is een van die fascinerende werken van de literatuur waar je al lezend een nieuwe wereld in getrokken wordt. Het merkwaardige van favoriete romans is overigens dat het maar voor een beperkte tijd lijkt te gelden. Een paar jaar geleden had ik een heel andere roman genoemd en nu realiseer ik mij dat ik al vrij lang niet meer in Nadas gelezen heb.

Je schrijft ook proza. Gebruik je vaak dezelfde thematiek in proza en poëzie?

Eigenlijk gebruik ik helemaal geen thematiek. Dat wordt achteraf door anderen geconstateerd. Soms zie ik wel dat dezelfde onderwerpen terugkomen maar waar in proza alle taal ten dienste moet staan van het verhaal, gaat in poëzie de taal een eigen leven leiden. Dat houdt in dat je in een roman zo duidelijk mogelijk een verhaal probeert te vertellen en dat sommige onderwerpen, hoe persoonlijk of hoe geliefd ook, omwille van de verhaalconstructie er helaas niet inkomen. Je bent dus nooit helemaal meester over je eigen onderwerpen. Bij poëzie worden soms taalsprongen gemaakt die bevredigend zijn, die ik om allerlei redenen wil handhaven, maar waarvan de exacte betekenis mij ook niet altijd even helder is. Dat is ook een reden om liever niet te spreken over mijn eigen thematiek in proza of in poëzie. Ik probeer het in de hand te houden maar soms ontsnapt de taal me op een uiterst aangename, bijna erotische manier.

Welke dichters lees je graag?

Dat zou een lange lijst worden als ik ook de dichtervoorkeuren

uit het verleden moest geven. Ik zit nu anderhalf jaar in Parijs en ik heb bij me: Ovidius, Kouwenaar en Kavafis. Ovidius had wel iets met de roman te maken waar ik hier aan schreef, maar niet heel erg veel. Kavafis en Kouwenaar in elk geval niet. Die nam ik mee om 's avonds laat als ik uitgeschreven was en naar bed wilde gaan, nog even iets anders te kunnen lezen.

Herinner je je hoe dit gedicht is ontstaan?

Alle gedichten in die laatste bundel zijn ontstaan in een periode dat ik vaak op bed lag, genezend van een aantal zware hartaanvallen. Ik schreef regels op het behang en had vaak om een uur of elf, als ik opstond al een gedicht klaar. Mijn geheugen was door de comateuze periode behoorlijk aangetast en kwam pas langzaam weer terug. Hoe de gedichten zelf ontstaan zijn, herinner ik me niet. Als je daar überhaupt iets over zou kunnen zeggen. De bundel waarin dit gedicht verscheen, is uit 2006; de roman *Dünya* is uit 2007. Ongetwijfeld hield ik me toen ik dit gedicht schreef bezig met het onderwerp van de roman. *Dünya* gaat over een dochter die door twee zwerende krijgsgevangenen is gestolen en die als hun eigen kind wordt opgevoed. ◀

.....

Bedenk hoeveel letters leegte vullen

om honger te stillen, treurnis te villen,

verlangen te verlengen.

Soms verstoppen ze de achterkant

van hun tong, de doerakken!

.....

Weerloos ben ik.

(fragment)

Het Goethe-Institut is de wereldwijd actieve culturele instelling van de Bondsrepubliek Duitsland.

We bevorderen de kennis van de Duitse taal in het buitenland en onderhouden de internationale culturele samenwerking. We verstrekken informatie over het Duitse culturele, maatschappelijke en politieke leven en geven zo een veelomvattend beeld van Duitsland.

Als u Duits wilt leren bent u bij ons aan het juiste adres – wij bieden taalcurssussen op verschillende niveaus en de mogelijkheid om internationaal erkende certificaten Duits te halen. Ook voor culturele evenementen kunt u bij het Goethe-Institut terecht. Het hele jaar door vinden er evenementen plaats op het gebied van muziek, literatuur, film, theater, dans en beeldende kunst.

Aanbevelingen voor mei/juni:

29 mei t/m 22 augustus, Museum Boijmans Van Beuningen

Thomas Demand - Nationalgalerie

Voor zijn tentoonstelling Nationalgalerie die eerder te zien was in de Neue Nationalgalerie in Berlijn, selecteerde Demand werken die op de een of andere manier gerelateerd zijn aan zijn eigen of aan de Duitse geschiedenis. De vraag: Hoe doet de tentoonstelling het hier en zegt dit iets over het beeld dat Nederlanders hebben van Duitsland?

I.s.m. de Duitse Ambassade, Den Haag.

26 juni 20.00 uur, Goethe-Institut Rotterdam

Three Fall

Jazz uit Duitsland met Lutz Streun (tenor saxofoon, bas klarinet), Tilman Schneider (trombone) en Sebastian Winne (drums, percussie).

I.h.k.v. North Sea Round Town.

Voor meer evenementen en informatie zie: www.goethe.de/niederlande

Dochter

Je voeten hebben mijn druiven geplet, je handen
mijn deeg gekneed tot ik geen adem meer kon halen.

Je hebt brood van mij gebakken, dat ik in de ochtend rook
maar dat snel verdroogde. Jij hebt mij leeggeschonken

Je hebt je sigaretten in mijn mond gedooft, je gesprekken
op mijn huid geschreven, je glimlach mijn oogbol in geperst.

Je hebt mij uitgekleet en je hebt je in mij
neergelegd, je koude voeten hebben mijn ingewand

kapot getrappeld. Je hebt mijn duim in je mond genomen,
je hebt mijn botten afgekloven. Wat rest:

de vrede waarin je sliep, die ik gestolen heb;
de filmrol van je kindertijd, die ik gesloten heb.